

Джерела ілюстративного матеріалу

8. Гапонова В. Англо-українсько-російський словник прикордонних термінів / В. Гапонова, Н. Назаренко. – Хмельницький : Видавництво Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, 2011. – 108 с.
9. Пульс кордону (новини) // Кордон. – 2013. – № 2. – С. 30–34.
10. Border Patrol Jobs. Border patrol acronyms and terms for applicants to know [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://myborderpatroljob.com/border-patrol-acronyms-and-terms-for-applicants-to-know/>.
11. Border Patrol Recruiter. Glossary of Border Patrol Hiring Terms [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.borderpatrolrecruiter.com/bpa_glossary_of_hiring_terms/.
12. International Student Guide to the United States of America. Featured Programs. Basic Immigration Terminology [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.internationalstudentguidetotheusa.com/articles/immigration_terms_basics.htm.
13. Official website of the Department of Homeland Security. U.S. Customs and Border Protection. Home. Guidance. Glossary of terms [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cbp.gov/document/guidance/glossary-terms>.
14. Official website of the Department of Homeland Security. U.S. Customs and Border Protection. Home. News. Data. Immigration Statistics Data. Data Standards and Definitions. Definition of terms [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.dhs.gov/definition-terms>.
15. Official website of the Department of Homeland Security. U.S. Customs and Border Protection. Newsroom. News from CBP [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cbp.gov/newsroom/news/news-from-cbp>.
16. Official website of the Department of Homeland Security. U.S. Customs and Border Protection. Home. Trade. Glossary – NAFTA definitions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cbp.gov/trade/trade-community/outreach-programs/trade-agreements/nafta/resources/glossary>.

УДК 811.133.1+811.161.2

Чобан О. С.

ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ТЕКСТОВ ВО ФРАНЦУЗСКОМ И УКРАИНСКОМ ЮРИДИЧЕСКИХ ДИСКУРСАХ (КОНТРАСТИВНЫЙ АНАЛИЗ)

В статье определяются понятия юридического и законодательного дискурсов, исследуются лексико-синтаксические особенности законодательных текстов в юридическом дискурсе Франции и Украины.

Ключевые слова: лексико-синтаксические особенности, юридический дискурс, законодательный дискурс.

Чобан О. С. Лексико-синтаксичні особливості законодавчих текстів у французькому та українському юридичних дискурсах (контрастивний аналіз). – Стаття.

У статті визначаються поняття юридичного та законодавчого дискурсів, досліджуються лексико-синтаксичні особливості законодавчих текстів у юридичному дискурсі Франції та України.

Ключові слова: лексико-синтаксичні особливості, юридичний дискурс, законодавчий дискурс.

Choban O. S. Lexical and syntactic features of legislative texts in French and Ukrainian legal discourse (contrastive analysis). – Article.

The paper gives definitions of the concepts of the legal and legislative discourses and investigates the lexical and syntactical characteristics of legislative texts in the legal discourse of France and Ukraine.

Key words: lexical and syntactical characteristics, legal discourse, legislative discourse.

Целью статьи является контрастивное исследование лексико-синтаксических особенностей законодательных текстов во французском и украинском юридическом дискурсах, направленное на выявление их общих и отличительных черт.

В статье решаются следующие **задачи**: 1) даются определения юридического и законодательного видов дискурса; 2) описываются лингвальные особенности юридического дискурса в целом; 3) определяются лексические особенности и синтаксические средства, характерные для юридических текстов, в частности для законодательных актов Франции и Украины; 4) анализируются общие и отличительные черты в двух вышеуказанных юридических лингвокультурах.

Объектом исследования являются лексико-синтаксические особенности законодатель-

ных текстов в юридическом дискурсе Франции и Украины. **Предмет** анализа – сходства и различия в лексико-синтаксической организации французских и украинских законодательных актов.

Материалом исследования являются французские и украинские законодательные акты, а именно: Всеобщая декларация прав человека [6], КЗоТ Украины [7], Уголовный кодекс Украины [8], Гражданский кодекс Украины [9], Гражданский кодекс Франции [10], Гражданский кодекс Квебека [11], Торговый кодекс Франции [12], Страховой кодекс Франции [13], Лесной кодекс Франции [14], Уголовный кодекс Франции [15], Конституция Франции [16], Закон № 2001-1135 от 3 декабря 2001 года [17], Закон «О договорах, заключаемых государственными органами Квебека» [18].

Актуальність статті обумовлена повищеним інтересом к сопоставительному исследуванню юридичного дискурса з точки зору лінгвокультурології, стремленням досліджувати його загальні та відмінливі особливості в процесі глобалізації та межкультурного общу. Юридичний дискурс являється одним із найбільш важливих типів інституціонального дискурса, оскільки він неразривно пов’язаний зі зовнішньою та внутрішньою політикою, а також з формуванням в державі соціально-правових норм, забезпечуючих та закріплюючих права та обов’язки громадян. **Наукна новизна** заключається в виявленні загальних та відмінливих рис лексико-сintаксичної організації французького та українського юридичних мов.

Правова інформованість населення осуществляється посередством *юридичного дискурса*, який представляє собою пов’язану послідовність висловлювань по правовим питанням, детермінованих контекстом ситуації та контекстом культури [2]. Следовательно, моногланове дослідження юридичного дискурса представляється можливим тільки в рамках контрастивного лінгвокультурного аспекта.

Говоря в цілому про лінгвальні особливості французького та українського юридичних дискурсів, слід зазначити достатньо широкий пласт заимствувань в вказаных мовах, переважно латинських. Французькому юридичному языку присуща більша ступінь экспресивності, нежели українському, яка виражається обильним використанням стилістичних засобів.

В залежності від стилістичних та сintаксических розниць Ж.-К. Жемар визначає шість основних мов (дискурсів), які становлять скелет мови права, лінгвістичні рамки, в яких виражається право:

- мова законодавця, або законодавчий дискурс;
- мова судової влади, або судовий дискурс;
- мова адміністрації, або адміністративний (нормативний) дискурс;
- бізнес-мова, або бізнес-юридичний дискурс;
- «частиний» мова, або дискурс частного лица (в громадському праві);
- науковий дискурс [4, с. 116].

Ці розниці також можуть бути визначені як підвиди юридичного дискурса, такі як законодавчий дискурс, судовий дискурс, адміністративний дискурс, дискурс правових актів та юридичний доктринальний (науковий) дискурс [3, с. 23].

Законодавчий дискурс – це підтип юридичного дискурса, в рамках якого створюються та підтверджуються законодавчими органами раз-

личні правові акти, в тому числі закони. Вони включають тексти законів та коментарії до закону. Коментарії до закону, як і закони, містять правові норми та виконуються законодавчими документами, особливо якщо це офіційні коментарії, такі як, наприклад, указ президента чи уряду [1, с. 26].

Исследуя та проаналізувавши в контрастивному аспекті лексико-сintаксическую організацію французьких та українських законодавчих актів, ми виявили три типи відносин:

- конгруэнтні совпадення;
- неконгруэнтні совпадення;
- відсутність совпадень.

Що касається *конгруэнтніх совпадень*, необхідно зазначити, що в французькій та українській юридичних мовах переважає повествовательна форма зображення з її нейтральним, беземоціональним та стандартизованим стилем. Використовуються як прості, так і складні за своєю структурою речення. В складноточечних реченнях союзи виконують функції зв’язку (*et / й, та (в значенні «i»), non seulement..., mais encore / aussi / en outre / de plus... / не тільки... а й...*), сопоставлення, протиставлення (*mais / але, та (в значенні «але»), par contre, en revanche, cependant, néanmoins, pourtant, toutefois / зате, проте, однак*), разделення (*ou, quoique, bien que / або, чи, хоч*), в складноподчинених – виконують різноманітні смислові відношення: причини, наслідки, умови, допущення, визначення, місце, час, цілі (*à cause de, puisque, étant donné que, si, afin de (que), alors que, malgré que, avant de (que), après que, quand, quell / через те що, оскільки, якщо... то, для того щоб, незважаючи на те що, перш ніж, після того як, коли, якщо*) та інші. Реалізація всієї системи цих зв’язків надає юридичній мові логічну завершеність, чіткість, послідовність, непротиворечивість.

Для логічної послідовності зображення в французькій та українській мові використовуються *спеціальні скрепи*, які допомагають з’єднати компоненти мисли. Цю роль виконують *вводні слова* (*premièrement / по-перше, deuxièmelement / по-друге, par suite / внаслідок, par conséquent / отже, à ce titre / таким чином, на цій підставі, comme indiqué ci-dessous / як зазначено (вказано) нижче та інші*), *указательні маркери* (*цей, такий, той; par la présente / цим (законом), ci-après / нижче, далі, ci-dessous / нижче, нижче-наведений, ci-dessus / вище, вищезазначений, ledit (ladite, dudit), précité, susdit, susmentionné / вищезазначений, вищезгаданий, susvisé / вказаній вище, sousigné / нижчепідписаний*, напр.: *«Les marchés publics suivants sont visés par la présente loi...»* [18] (Следующие государственные контракты охватываются настоящим Законом); *«Нижчепідписана*

особа підтверджує достовірність інформації, що міститься вище»,), синтаксические конструкции с начальными «канцелярскими предлогами» (*compte tenu de, en vertu de, en cas de, en tant que / у зв'язку з, відповідно до, bien que, nonobstant / незважаючи на, незалежно від*), деепричастные (в украинском языке) и причастные (во французском языке) обороты, придающие законодательным документам краткость, совмещая тем самым в плане содержания соседние предложения и целые абзацы: *Беручи (це) до уваги..., Взявши до відома..., Відповідаючи на ваш запит...; Loi № X autorisant la ratification (l'approbation, l'adhésion)... ; créant une agence française de... ; modernisant diverses dispositions...* (Закон № X, предоставляющий разрешение на ратификацию (утверждение, присоединение)...; создающий французское агентство по...; модернизирующий различные положения...) и др.

Использование отглагольных существительных является еще одним общим типичным признаком законодательных текстов во французском и украинском языках. Они создают общее представление о действии, обеспечивают однозначность, придают юридическим документам официальности, напр.: *vérification / перевірка, exécution / здійснення, augmentation / підвищення, dévaluation / знецінення, désignation / призначення, inclusion / включення, création / створення, amélioration / поліпшення*. Отглагольные существительные, не имея глагольных категорий вида, состояния, времени и тем самым создавая атмосферу свободной непринужденной беседы, обеспечивают присущие деловому стилю однозначность и четкость.

В юридическом дискурсе часто употребляют расщепленные сказуемые, поскольку многословное сказуемое лучше фиксируется в памяти. Расщепление сказуемого – это замена однословного сказуемого двухсловным, напр.: *consentir, acquiescer – donner son accord (aval) / погодитись – висловити згоду; vérifier, contrôler, examiner – soumettre au contrôle / перевірити – провести перевірку; recommander – donner des recommandations / рекомендувати – надати рекомендації, expliquer – donner des explications, déposer des conclusions / пояснювати – дати пояснення*.

Французская и украинская юридическая речь также богаты параллельными конструкциями, к которым относятся личные и безличные предложения, активные и пассивные обороты речи, причастный оборот и определительное придаточное предложение, деепричастный оборот и обстоятельственное придаточное предложения и др. Так, безличные предложения часто используются в рапортах, сообщениях, инструкциях, докладах, где важно акцентировать внимание на действии, напр.: *La mission est accomplie /*

Завдання виконано; Toutes les mesures sont prises / Усі заходи вжито.

Для акцентирования внимания на действии как во французском, так и в украинском юридических языках предложения довольно часто начинаются с глагола, напр.: *«Bénéficient de la même dispense les propriétaires...»* [14] (Пользуются теми же льготами собственники...); *«Sont commerçants ceux qui exercent des actes de commerce...»* [12] (Являются торговцами лица, заключающие торговые сделки...); *«Не допускаються дії особи, що вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі, а також зловживання правом в інших формах»* [9]; *«Не підлягають кримінальній відповідальності при добровільній відмові організатор, підбурювач чи посібник...»* [8].

Маркеры отрицания и ограничения (*aucun ... ne / жоден, ніякий, ne ... aucunement / ніяк, анітрохи, жодним чином, ne ... pas/point/sauf / не, зовсім не, не ... окрім, à moins que / якщо тільки не, sous réserve de / за умови, з урахуванням*) также широко используются в законодательных актах Франции и Украины, напр.: *«Nul ne peut être arbitrairement privé de sa propriété / Ніхто не може бути безпідставно позбавлений свого майна»* [6]; *«Жодне підприємство, цех, дільниця, виробництво не можуть бути прийняті та введені в експлуатацію, якщо на них не створено безпечних і нешкідливих умов праці»* [7]; *«L'absent est présumé vivant durant les sept années qui suivent sa disparition, à moins que son décès ne soit prouvé avant l'expiration de ce délai»* [11] (Лицо, признанное безвестно отсутствующим, считается живым в течение семи лет после его исчезновения, если смерть не доказана до истечения этого периода).

Что касается неконгруэнтных совпадений, то во французском юридическом языке более употребительными являются пассивные конструкции (а также местоименные структуры с пассивным значением) и безличные обороты, напр.: *«La présente loi sera applicable aux successions ouvertes...»* [17] (Настоящий закон будет применяться к открывшемуся наследству); *«Le Conseil constitutionnel se renouvelle par tiers tous les trois ans»* [16] (Конституционный совет обновляется на треть каждые три года); *«Il est loisible, toutefois, soit à l'assureur, soit à l'héritier ou à l'acquéreur de résilier le contrat»* [13] (Страховщику, наследнику либо приобретателю разрешается, однако, расторгнуть договор). В украинском языке предпочтение, в свою очередь, отдается активным синтаксическим конструкциям, поскольку они более характерны для данного языка, хотя употребление пассивного залога является оправданным в том случае, когда факт совершения действия имеет большее значение, чем указание на лицо, совершившее это действие, напр.: *Оплата гарантується*.

Для французского юридического дискурса, как

и в целом для данного языка, намного более характерным, чем для украинского, является употребление неопределенных местоимений и прилагательных *tout* (весь, любой), *aucun* (никакой), *chacun* (каждый), *nul* (никто), *quiconque* (всякий, кто), а также указательного местоимения *celui* (этот, том) + относительного местоимения, напр.: «*Tout propriétaire exerce sur ses bois, forêts et terrains à boiser tous les droits résultant de la propriété dans les limites spécifiées...*» [14] (Любой собственник лесов и участков под посадку леса осуществляет свои права, вытекающие из его права собственности, в установленных пределах); «*Aucune action n'est reçue quant à la filiation d'un enfant qui n'est pas né viable*» [10] (Никаких действий не принимается в отношении происхождения ребенка, который родился нежизнеспособным); «*Nul ne peut exercer plus de deux mandats consécutifs.*» [16] (Никто не может осуществлять свои полномочия более двух сроков подряд); «*Celui qui, sans fraude ni violence, aura enlevé ou détourné, un mineur de dix-huit ans, sera puni...*» [15] (Любое лицо, которое без обмана или насилия похитит или совершил несовершеннолетнего восемнадцати лет, подлежит наказанию...).

Наиболее характерным примером *отсутствия совпадений* между сопоставляемыми языками является безартиклевый оборот во французском юридическом языке, включающий в себя глагол и прямое дополнение (V+COD), напр.: *avoir vocation* (быть предназначенным, мочь), *ouvrir droit* (давать право), *avoir qualité* (быть вправе), *donner assignation* (вызвать в суд), *faire droit* (рассмотреть, удовлетворить), *faire foi* (считаться достоверным), *faire interdiction* (запрещать), *interjeter appel* (подавать апелляционную жалобу), *prendre effet* (вступать в силу, в действие): «*Les collectivités territoriales ont vocation à prendre les décisions...*» (Территориальные общины могут принимать решения...); «*pour ouvrir droit au capital de décès ...*» (чтобы дать право на получение страхового возмещения на случай смерти...)».

Французский юридический язык, в отличие от украинского, отдает предпочтение фиксирован-

ным формам выражения, особым синтаксическим структурам и идиоматическим оборотам, способствующим его специфики и придающим ему иногда ритм, который некоторые называют поэтическим, а другие – мнемотехническим [5, с. 317]. Одним из таких специфических признаков является опущение артикля, случаи которого весьма разнообразны. Это может быть предлог с последующим существительным, напр.: *sauf avis, décret, erreur, cas...* (при отсутствии распоряжений, декрета, ошибки, случая...); *sous condition, peine, réserve, serment, tutelle...* (при условии, под страхом, с учетом, под присягой, под опекой...); *par ministère d'avocat, paroles, règlement...* (с участием адвоката, словами, посредством нормативного акта...); *sur déclaration, paiement, avis, notification, délivrance, dépôt...* (по заявлению, по оплате, по указанию, по уведомлению, по выдаче, по депозиту...); *contre paiement, remise...* (против оплаты, против отсрочки); *jusqu'à annulation...* (до отмены...); *pour infraction...* (за правонарушение...); *après lecture, proclamation...* (после прочтения, обнародования...); артикль может отсутствовать в случае эллипсиса, в частности в словесных штампах (*outrage à supérieur* – оскорблениe начальника), в заметках на полях и промежуточных заголовках (*assimilation à fonctionnaire* – приравнивание к должностному лицу) или перед неопределенным прилагательным (*tous documents* – все документы).

Таким образом, делаем **вывод** о том, что лексико-синтаксические особенности законодательных текстов во французском и украинском юридическом дискурсах представлены тремя типами отношений, детерминированных контекстом ситуации и культуры, то есть лингвокультурным аспектом: конгруэнтные совпадения, неконгруэнтные совпадения и отсутствие совпадений, причем в большем количестве в сопоставляемых языках представлены конгруэнтные совпадения.

Проведенное исследование имеет перспективы для определения и изучения контрастивных особенностей устной публичной (парламентской) речи в рамках украинского и французского юридических дискурсов.

Література

1. Коновалова М.В. Глобальные категории когерентности и интертекстуальности в юридическом дискурсе : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 / М.В. Коновалова ; Челяб. гос. ун-т. – Челябинск, 2008. – 25 с.
2. Крапивкина О.А. Юридический дискурс: понятие, функции, свойства / О.А. Крапивкина, Л.А. Непомилов // Гуманитарные научные исследования. – 2014. – № 9 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/2014/09/7855>.
3. Телешев А.А. Лингвопрагматические особенности французского законодательного дискурса : дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.05 / А.А. Телешев. – Нижний Новгород, 2004. – 178 с.
4. Gémard J.-C. Traduire ou l'art d'interpréter. Langue, droit et société : éléments de jurilinguistique / J.-C. Gémard. – T. 2 : Application. – Québec, 1995. – 232 p.
5. Picotte J. Jurdictionnaire. Recueils des difficultés et des ressources du français juridique / J. Picotte. – Moncton: Centre de Traduction et de Terminologie juridiques, Université de Moncton, 2015. – 258 p.

Источники иллюстративного материала

6. Всеобщая декларация прав человека [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
7. Кодекс законов про працю України [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
8. Кримінальний кодекс України [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
9. Цивільний кодекс України [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
10. Code civil de la République française [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070721>.
11. Code civil du Québec [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/CCQ_1991/CCQ1991.html.
12. Code de commerce de la République française [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379>.
13. Code des assurances de la République française [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006073984>.
14. Code forestier de la République française [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006071514&idSectionTA=&dateTexte=20120630>.
15. Code pénal (ancien) de la République française [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=047A686096C1DA55DEC0FFA3185BEE96.tpdjo07v_2?cidTexte=LEGITEXT000006071029&dateTexte=19940228.
16. Constitution de la République française du 4 octobre 1958 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/francais/la-constitution/la-constitution-du-4-octobre-1958/texte-integral-de-la-constitution-du-4-octobre-1958-en-vigueur.5074.html>.
17. Loi № 2001-1135 du 3 décembre 2001 relative aux droits du conjoint survivant et des enfants adultérins et modernisant diverses dispositions de droit successoral [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000582185>.
18. Loi sur les contrats des organismes publics du Québec [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/C_65_1/C65_1.html.

УДК [811.133.1+811.161.2]’367.625’373.611

Якубовська Н. О.

ГЕНЕТИЧНА СПОРІДНЕНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ І ФРАНЦУЗЬКИХ ПРЕВЕРБІВ ТА СПЕЦИФІКАЦІЯ ЇХНІХ ФУНКІЙ

Стаття присвячена зіставному дослідженням явища превербаций в слов'янських і романських мовах. У роботі аналізується спільне індоєвропейське підґрунтя формування препозитивної дієслівної морфеми, еволюція її функціонування та специалізація значень превербів в українській та французькій мовах.

Ключові слова: преверб, префікс, релятор, прийменник, депревербація.

Якубовская Н. А. Генетическое родство украинских и французских превербов и спецификация их функций. – Статья.
Статья посвящена сопоставительному исследованию превербации в славянских и романских языках. В работе анализируется общая индоевропейская почва формирования препозитивной глагольной морфемы, эволюция ее функционирования, а также специализация значений превербов в украинском и французском языках.

Ключевые слова: преверб, префикс, релятор, предлог, депревербация.

Yakubovska N. O. Genetic relationships of Ukrainian and French preverbs and specification of their functions. – Article.
The article is devoted to the contrastive study of preverbation in the Slavic and Romance languages. The investigation examines the common Indo-European ground for the prepositional verbal morpheme formation, the evolution of its functioning, as well as the specialization of preverb meanings in Ukrainian and French.

Key words: preverb, prefix, relator, preposition, depreverbation.

Дослідження функціонування одиниць мовних систем різноспоріднених мов часто виявляють асиметрію лексико-граматичних структур мов. Одним із таких елементів є преверб – препозитивна дієслівна морфема, яка виражає різноманітні лексико-граматичні значення та впливає як на саме дієслово-мотиватор, так і на його актанти.

Українські преверби мають складну природу, що виражається у взаємодії аспектуальних та слотовірних значень. Префіксальна система дієслів української мови надзвичайно розвинена, тоді як у французькій мові спостерігається протилеж-

на тенденція – депревербація. Преверби стають об'єктом дослідження численних зіставних розвідок. Зокрема, проблема вираження способів дії та префіксація російського дієслова розглядається у працях М. Флаєра; вираження дієслівного аспекту у французькій, українській та російській мовах і роль превербів у його формуванні побіжно аналізуються О. Шинкаруком; аспектуальні та просторові значення превербів у російській та французькій мовах розглядаються в численних працях Д. Паяра, М. Гіро-Вебера, Ж.-М. Семона; семантичний аналіз французьких і польських просторо-